

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В НЕМОВНОМУ ВНЗ

Сазанова Лариса Сергіївна

старша викладачка кафедри іноземних мов факультету №4
Харківський національний університет внутрішніх справ
м. Харків, Україна

Анотація: Розглянуто питання активізації навчального процесу викладання іноземної мови професійного спрямування в немовному вищому навчальному закладі. Проаналізовано види мовленнєвої діяльності та їх значення в навчальному процесі. Висвітлено основні підходи до відбору лексичного та граматичного матеріалу. Визначено вимоги до випускників вищих навчальних закладів стосовно володіння іноземною мовою за обраною спеціальністю.

Ключові слова: академічна діяльність, професійна діяльність, мовленнєва діяльність, професійне спілкування, електронні ресурси, комп'ютерні технології, електронний підручник, інтерактивний підручник, усне мовлення, зорова пам'ять, логічне мислення.

Сучасне суспільство вимагає нових підходів до підготовки фахівців у різних сферах діяльності, в тому у числі й правоохоронних органів. Випускники вищих навчальних закладів мають володіти не тільки фундаментальними знаннями в своїй професійній діяльності, а також вільно володіти іноземною мовою загальної тематики. Вміння тільки читати та перекладати недостатні, треба ще вміти спілкуватися й писати.

Важливим компонентом навчального процесу є визначення різноманітних засобів навчання, які допомагають викладачу організувати ефективне навчання.

Друкований підручник залишається основним засобом навчання для викладача і студента, але з швидким розвитком комп'ютерних технологій

користування різноманітними електронними підручниками стало більш популярним та цікавим, тому викладачам іноземної мови потрібен електронний, а краще інтерактивний підручник для навчання студентів різних спеціальностей у немовних вищих навчальних закладів.

Оскільки електронний підручник містить матеріал різних рівнів складності, він має більше переваг у порівнянні з друкованим підручником. Є також різноманітні завдання та тести для перевірки того чи іншого граматичного або лексичного матеріалу. Перевагою електронних підручників є постійна можливість вносити доповнення та корективи під час користування ними. Такі підручники стають корисними ще й тоді, коли студентам необхідно самостійно вивчити пропущений матеріал. XXI століття потребує формування у студентів навичок вільного володіння іноземною мовою, а для цього необхідні сучасні методи навчання. «Надійним критерієм ефективності роботи викладача англійської мови немовного вищого навчального закладу є практика застосування студентами отриманих знань у подальшій академічній та професійній діяльності» [1, с.117]. Усне мовлення може починатися через оволодіння навичками читання, але це більш підходить людям з хорошою зоровою пам'яттю (тим, хто має здатність одержувати і зберігати візуальні образи відтворювати їх у свідомості, оцінювати та коментувати). Хороший слух та імітаційні навички також мають велике значення. Існує ще інший спосіб, який підходить для студентів з хорошою логічною пам'яттю та логічним мисленням. Такі студенти здатні аналізувати та порівнювати.

Але для вільного володіння іноземною мовою необхідно освоїти всі види мовленнєвої діяльності: говоріння, письмо, розуміння, переклад. Щоб вивчати слова ефективно, треба навчитися користуватися словником. По-перше, важливо знати, якою частиною мови є це слово або словосполучення у контексті. По-друге, записувати треба не перше значення слова, а подивитися всі приклади та вибрати необхідний за змістом переклад у тексті. Під час такої роботи доцільно користуватися не тільки одномовними словниками, а й двомовними. Існує багато способів запам'ятовування слів. Це залежить від

індивідуальних здібностей, пріоритетів студента та як часто він використовує ці слова у спілкуванні. Чим частіше вживається те чи інше слово або словосполучення, тим швидше вони запам'ятовуються. Словниковий запас можна збільшити в декілька разів, знаючи головні способи словотворення в англійській мові (афіксація, конверсія, словоскладення). Ось декілька прикладів вживання однокорених слів з дисципліни «Іноземна мова професійного спілкування за спеціальністю «Право (поліцейські)». Наприклад, від дієслова “to perpetrate” («вчинити злочин») утворюються іменник “perpetrator” («злочинець») та іменник “perpetration” («скоєння злочину») або “to forge” («підробляти»), “forgery” («підробка»), “forger” («підроблювач»), “forged” («підроблений»). Щоб швидко збільшити словниковий запас, можна створити групу на єдину тему (злочини, докази, місце скоєння злочину тощо). Хороший спосіб запам'ятовування та самоконтролю є зробити свій запис на диктофоні, а потім прослуховувати. Працюючи з текстом рекомендовано робити примітки (переклади та підкреслення слів, ідіоматичних виразів, виділяти особливо складні для запам'ятовування словосполучення). Що стосується мовленнєвої компетенції, то для студентів важливо не боятися спілкуватися якомога більше, використовуючи міміку та жести. Іноді навіть немає часу для того, щоб подумати, як правильно побудувати речення, оскільки співрозмовник не може довго чекати.

Підвищення рівня викладання іноземної мови відбувається завдяки створенню удосконалених програм і навчально-методичного забезпечення. Оскільки кількість навчальних годин з дисципліни “Іноземна мова професійного спрямування” для студентів немовних вищих навчальних закладів обмежена та забезпечується за рахунок розробки й впровадження навчально-методичних комплексів, що враховують дійсні потреби навчання та суб'єктів навчання для їх подальшої академічної діяльності та професійної кар'єри. «У відповідності з сучасною концепцією мовної освіти студентів немовних спеціальностей вузівські навчально-методичні комплекси повинні відображати конкретні умови вивчення іноземної мови в тому чи іншому

вищому навчальному закладі» [2, с.4]. Підручники, посібники, аудіо та відеоматеріали, комп'ютерні та технічні засоби дозволяють формувати у студентів навички іншомовного професійного спілкування. Навчальні матеріали разом із електронними ресурсам можна використовувати для розвитку різних видів мовленнєвої діяльності. Викладач проводить поточний або підсумковий контроль та визначає рівень мовної підготовки студентів.

О. М. Ножовнік зазначив, що «Іноземна мова використовується як для навчання, так і для комунікації, й вона сама по собі є предметом вивчення, що визначає мовні аспекти, які необхідно опанувати» [3]. Мотивація студентів вищого навчального закладу до вивчення іноземної мови пов'язана з їх майбутньою професією. Як вважає Т. Хатчінсон та А. Уотерс [4], англійська мова спеціального вжитку – це підхід до викладання мови, зміст і методики викладання ґрунтуються на тому, які підстави до навчання має студент. Маючи доступ до електронного підручника, студент може самостійно опрацювати теоретичний матеріал, виконати лексичні та граматичні вправи, прослухати аудіювання та подивитися відеоматеріали. «Студенти мають можливість виконати домашні та тестові завдання, які за допомогою функції зворотного зв'язку (feedback), автоматично надсилаються викладачу іноземної мови для їх подальшої перевірки та оцінювання» [5, с. 150]. Створення електронного підручника, який має різні форми опрацювання навчального матеріалу та надає нові можливості в процесі навчання іноземної мови в немовних вищих навчальних закладах, є важливим питанням сьогодення.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Логутіна Н. В. Шляхи удосконалення викладання іноземної мови в економічному ВНЗ для формування готовності до професійного іншомовного спілкування у майбутніх менеджерів. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота. - 2014. Випуск 32. – С. 116-117. Режим доступу: https://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuped_2014_32_42

2. В. В. Безлюдна Стан формування у студентів немовних спеціальностей іншомовного професійного спілкування. Викладання іноземних мов для студентів немовних спеціальностей: стан, проблеми, перспективи Матеріали II Всеукраїнського науково-практичного вебінару 2 грудня 2015 року Житомирський державний університет імені Івана Франка. Житомир 2015 – 162 с. [Електронне видання]. – Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/42975964.pdf>

3. О. М. Ножовнік Навчання іноземної мови через міст фахових дисциплін у вищій професійній школі: теоретичні засади та переваги впровадження. (ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК») Режим доступу: [https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2Flibrary.krok.edu.ua%2Fmedia%2Flibrary%2Fcategory%](https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2Flibrary.krok.edu.ua%2Fmedia%2Flibrary%2Fcategory%2F)

4. T. Hutchinson & A. Waters English for Specific Purposes: A Learner-centered Approach [Text] /T. Hutchinson, A. Waters. – Cambridge: Cambridge University Press, 1987. – 315 p. – ISBN : 0 521 318378. Режим доступу: <http://dx.doi.org/10.1017/CBO9780511733031>

5. Т. І. Чернюк Використання електронного підручника в процесі іншомовної підготовки студентів нефілологічних спеціальностей. Викладання іноземних мов для студентів немовних спеціальностей: стан, проблеми, перспективи. Матеріали II Всеукраїнського науково-практичного вебінару 2 грудня 2015 року Житомирський державний університет імені Івана Франка. Житомир 2015 – 162 с. [Електронне видання]. –Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/42975964.pdf>